การบริหารจัดการพื้นที่นา
ตามแผนการผลิตข้าวครบวงจร

นายธนพร ศรียากูล
คณะทำงานรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ประเด็นนำเสนอ

1. สภาพการผลิตและการตลาดข้าวของประเทศไทย
2. แนวทางการบริหารจัดการพื้นที่นา
3. แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร
4. ผลที่จะได้รับจากนโยบายรัฐในการบริหารจัดการพื้นที่นา

1. สภาพการผลิตข้าวของประเทศไทย

1.1 อุปทานไม่สมดุลกับอุปสงค์ มีผลผลิตส่วนเกินจากความต้องการ

หน่วย : ล้านตันข้าวเปลือก

รายการ	ปี 2555/56	ปี 2556/57	ปี 2557/58	ปี 2558/59	เฉลี่ย	ปี 2559/60*	ปี 2560/61**
ความต้องการ (1)	26.69	33.12	33.38	32.00	31.30	27.29	29.17
ผลผลิต (2)	38.00	36.76	31.62	28.09	33.62	31.33	33.44
ผลต่าง (3) = (2)-(1)	+11.31	+3.64	-1.76	-3.91	+2.32	+4.04	+4.27

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

* ข้อมูลคาดการณ์จากแผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร ปี 2559/60

** ประมาณการเบื้องต้นจากแผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร ปี 2560/61

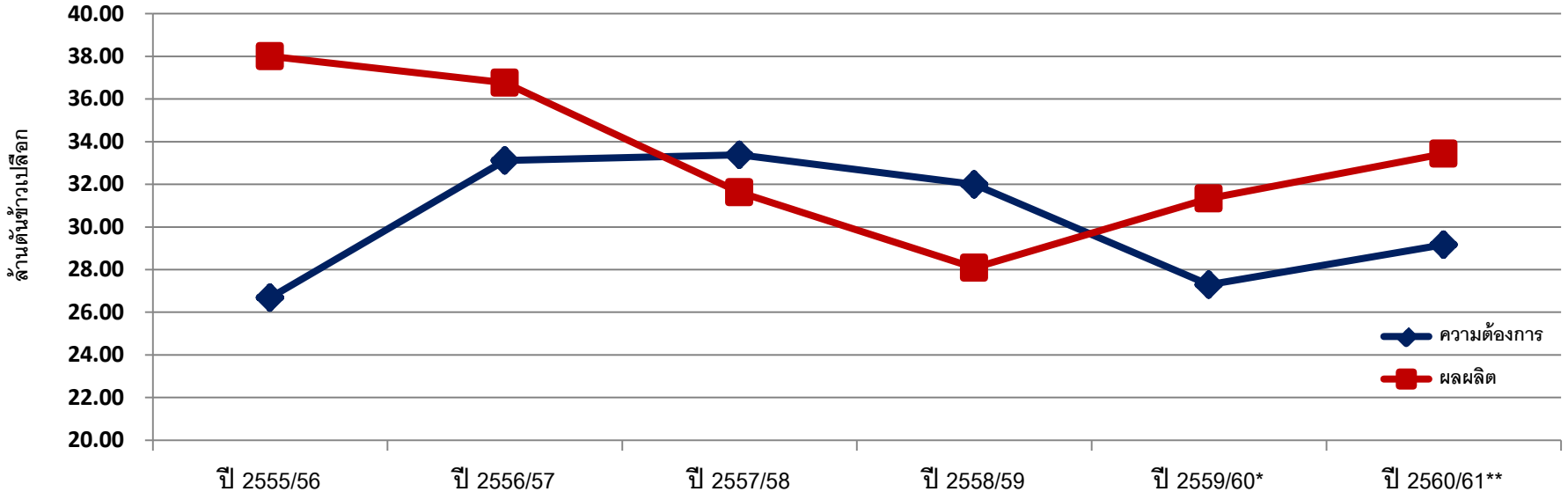

1. สภาพการผลิตข้าวของประเทศไทย (ต่อ)

สถิติการผลิตข้าว

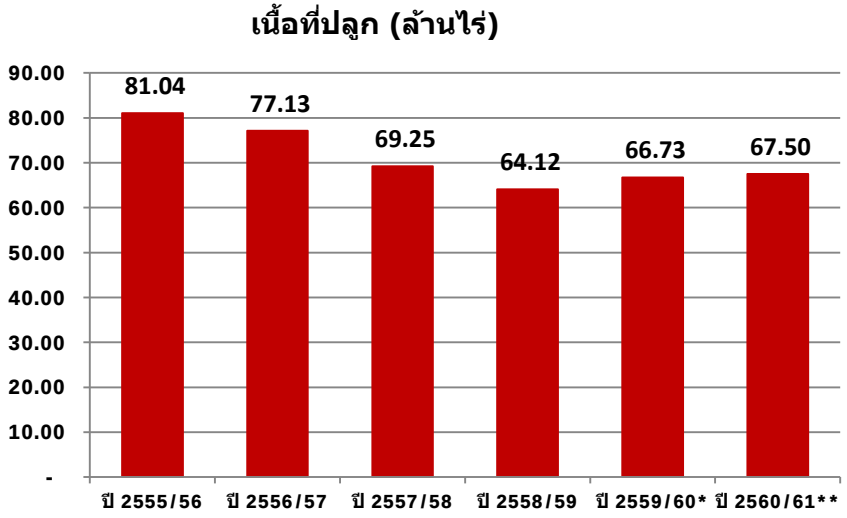

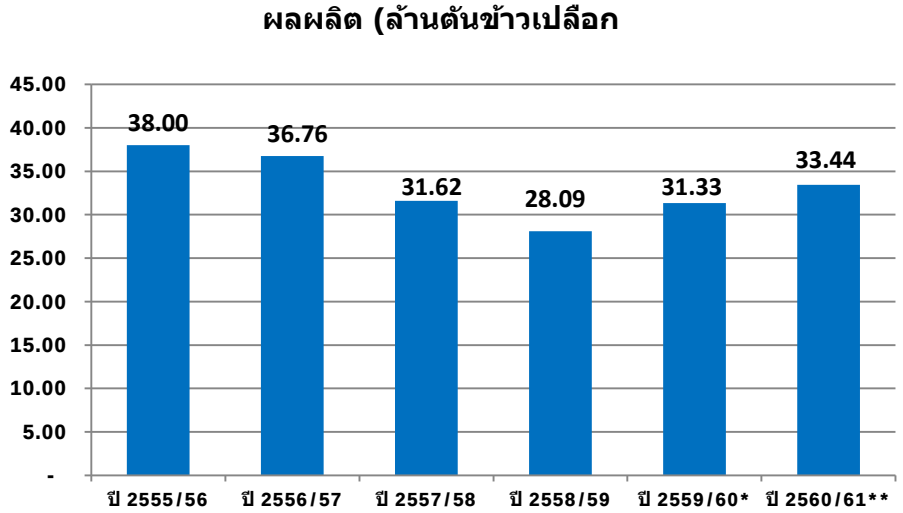

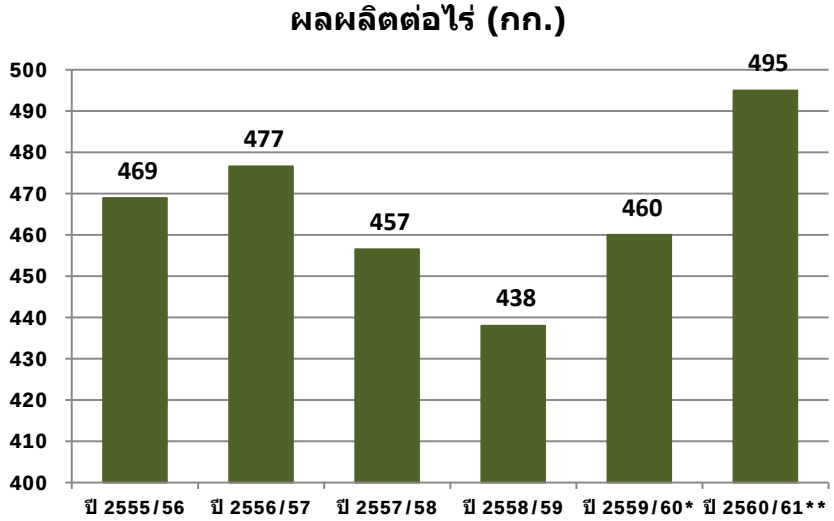

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

* ข้อมูลคาดการณ์จากแผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร ปี 2559/60

** ประมาณการเบื้องต้นจากแผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร ปี 2560/61

1. สภาพการผลิตข้าวของประเทศไทย (ต่อ)

สถิติการตลาดข้าว

หน่วย : ล้านตันข้าวเปลือก

รายการ	ปี 2555/56	ปี 2556/57	ปี 2557/58	ปี 2558/59	เฉลี่ย	ปี 2559/60*	ปี 2560/61**
1. ส่งออก	10.02	16.62	14.84	14.00	13.87	11.97	11.97
2. ใช้ในประเทศ	16.67	16.50	18.54	18.60	17.58	15.32	17.20
รวม	26.69	33.12	33.38	32.00	31.30	27.29	29.17

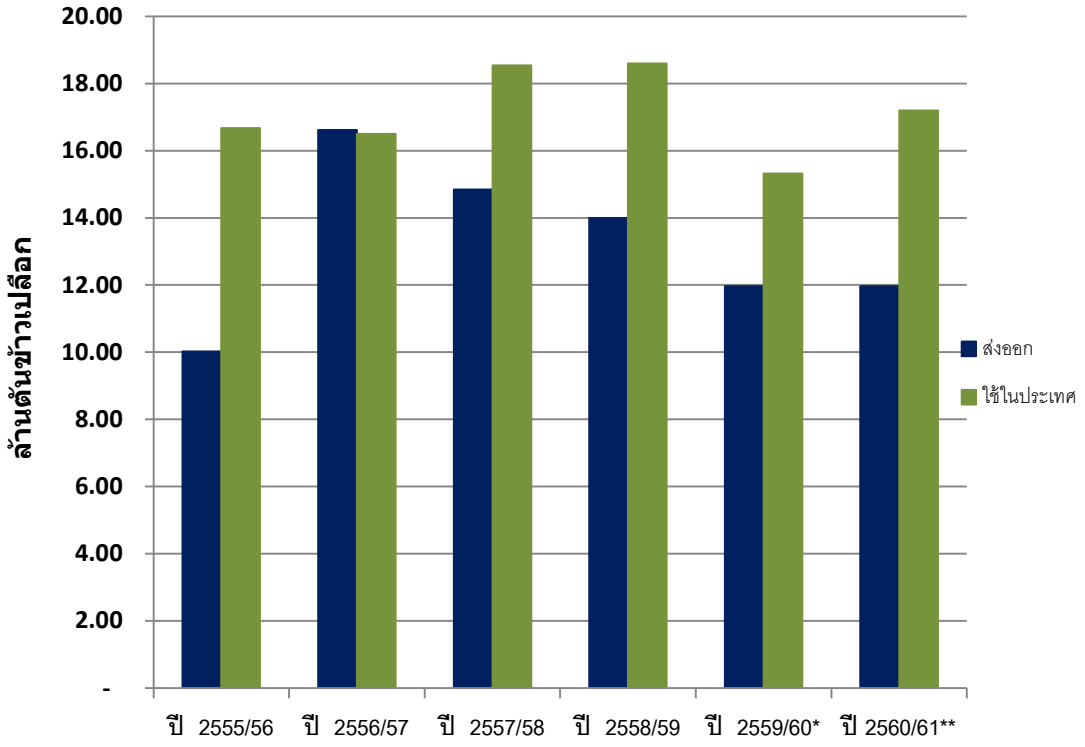

สัดส่วนปริมาณการส่งออกและใช้ในประเทศ

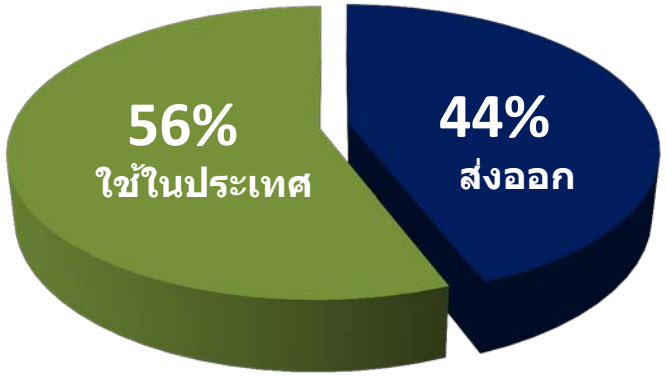

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

* ข้อมูลคาดการณ์จากแผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร ปี 2559/60

** ประมาณการเบื้องต้นจากแผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร ปี 2560/61

1. สภาพการผลิตข้าวของประเทศไทย (ต่อ)

สถานการณ์ข้าวของโลก

หน่วย : ล้านตันข้าวสาร

รายการ	ปี 2555/56	ปี 2556/57	ปี 2557/58	ปี 2558/59	ปี 2559/60	เฉลี่ย
ผลผลิต	472.502	478.448	478.691	472.108	483.797	477.109
การบริโภค	465.456	478.318	478.122	470.366	478.383	474.129

ที่มา กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา

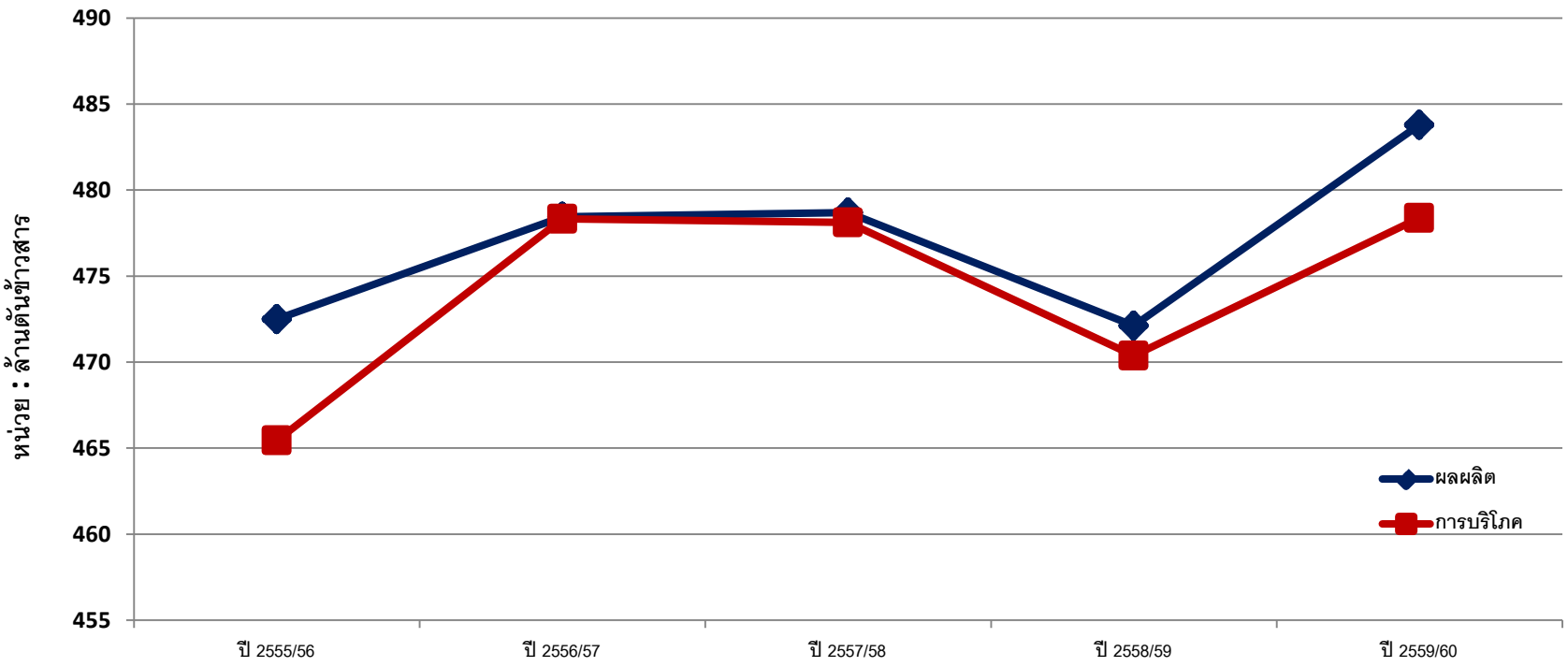

1. สภาพการผลิตข้าวของประเทศไทย (ต่อ)

สถานการณ์การส่งออก

หน่วย : ล้านตันข้าวสาร

	ปี 2555/56	ปี 2556/57	ปี 2557/58	ปี 2558/59	ปี 2559/60	เฉลี่ย
รวม	39.49	44.11	42.66	40.07	40.85	41.44
อินเดีย	10.48	11.59	11.05	10.50	10.00	10.72
ไทย	6.72	10.97	9.78	9.20	9.50	9.23
เวียดนาม	6.70	6.33	6.01	5.40	5.80	6.05
ปากีสถาน	4.13	3.70	4.00	4.20	4.20	4.05
สหรัฐอเมริกา	3.30	2.95	3.36	3.45	3.55	3.32
เมียนมาร์	1.16	1.69	1.74	1.20	1.50	1.46
กัมพูชา	1.08	1.00	1.15	0.90	1.00	1.03
อื่น ๆ	5.92	38.23	37.09	34.85	35.55	5.58

ที่มา กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา

ประเทศคู่ค้าที่สำคัญของประเทศไทย

แบ่งตามภูมิภาค

แอฟริกา	เอเชีย	ตะวันออกกลาง	อเมริกา	ยุโรป	โอเซียเนีย
เบนิน ไอวอรี่โคสต์ แคเมอรูน แอฟริกาใต้ โมซัมบิก	จีน อินโดนีเซีย มาเลเซ๊ย ญี่ปุ่น ลาว	ซาอุดิอาระเบีย เยเมน อิสราเอล ตุรกี สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์	สหรัฐอเมริกา แคนาดา เปรู เม็กซิโก ชิลี	สหราชอาณาจักร เบลเยียม ฝรั่งเศส เนเธอแลนด์ สเปน	ปาปัวนิวกินี ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ฟิจิ

1. สภาพการผลิตข้าวของประเทศไทย (ต่อ)

1.2 มีพื้นที่ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว 8.5 ล้านไร่
คิดเป็นร้อยละ 12 ของพื้นที่ปลูกข้าวทั้งประเทศ

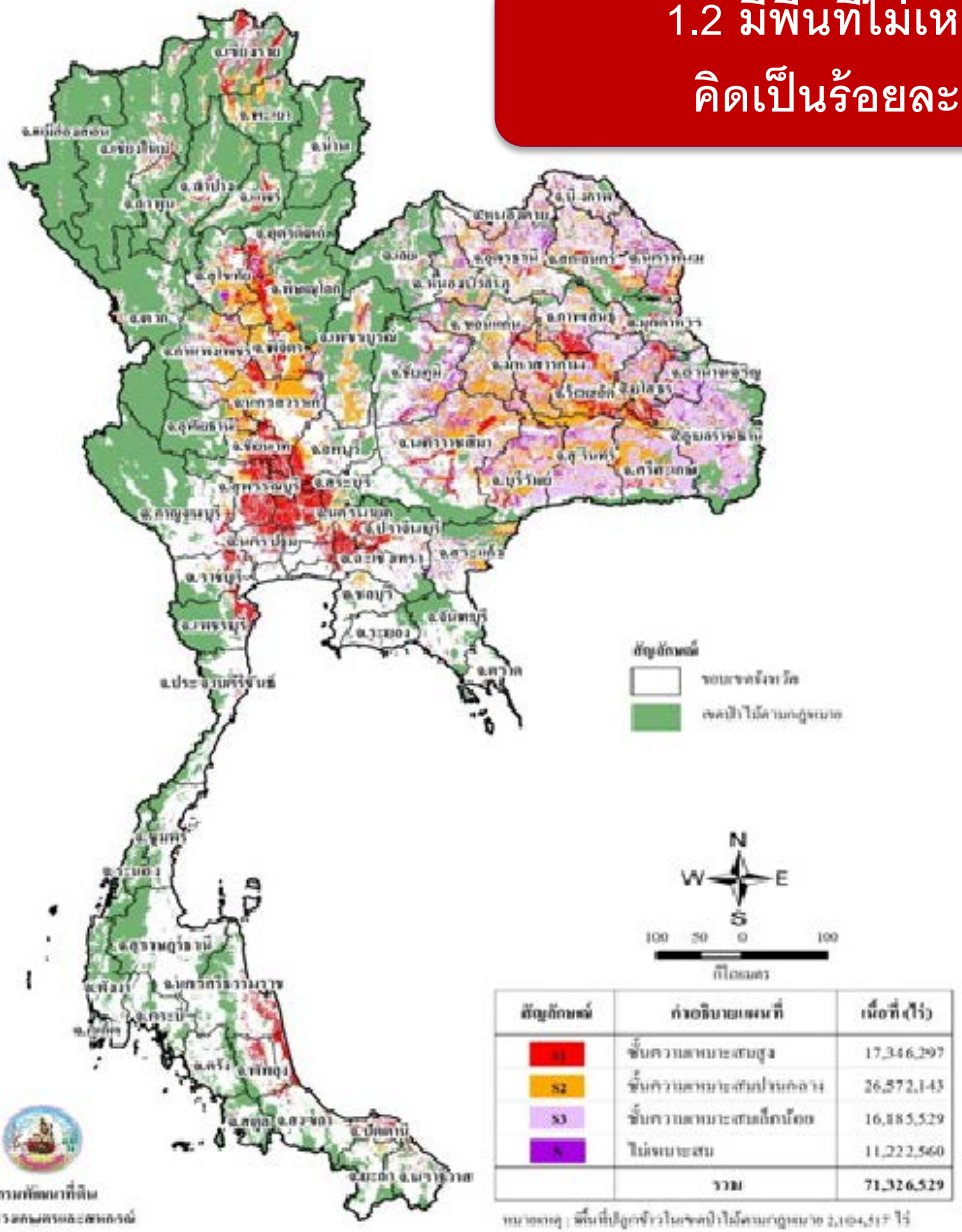

สภาพพื้นที่นาของประเทศไทย

ระดับความเหมาะสม	พื้นที่ ไร่)
พื้นที่นาทั้งประเทศ	71,326,526
พื้นที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว	60,103,969
เหมาะสมสูง (**S1**)	17,346,297
เหมาะสมปานกลาง (**S2**)	26,572,143
เหมาะสมเล็กน้อย (**S3**)	16,185,529
พื้นที่ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว (**N**)	11,222,557
- **N1**	2,684,381
- N2	8,538,176

N1 สามารถปลูกข้าวบางพันธุ์ เช่น ข้าวหอมมะลิ หรือข้าวเหนียวได้ โดยเฉพาะในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

N2 ไม่เหมาะสม เนื่องจากมีข้อจำกัดในการปลูกข้าวสูง

1. สภาพการผลิตข้าวของประเทศไทย (ต่อ)

1.3 มีการปลูกข้าวในพื้นที่ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว 7.8 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 92 ของพื้นที่ไม่เหมาะสม

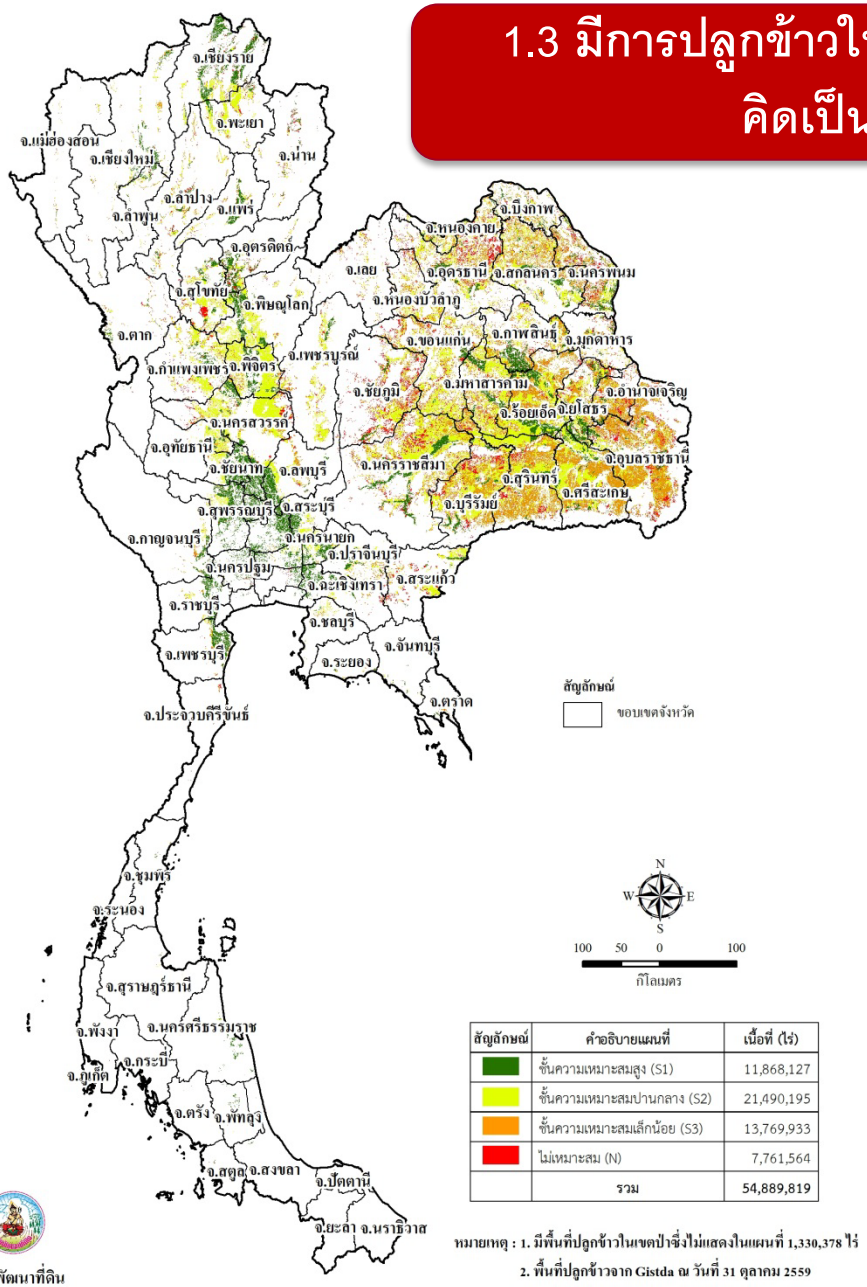

สัญลักษณ์	คำอธิบายแผนที่	เนื้อที่ (ไร่)
	ชั้นความเหมาะสมสูง (S1)	11,868,127
	ชั้นความเหมาะสมปานกลาง (S2)	21,490,195
	ชั้นความเหมาะสมเล็กน้อย (S3)	13,769,933
	ไม่เหมาะสม (N)	7,761,564
	รวม	54,889,819

หมายเหตุ : 1. มีพื้นที่ปลูกข้าวในเขตป่าซึ่งไม่แสดงในแผนที่ 1,330,378 ไร่
2. พื้นที่ปลูกข้าวจาก Gistda ณ วันที่ 31 ตุลาคม 2559

กรมพัฒนาที่ดิน

ประสิทธิภาพการผลิตต่ำ ไม่คุ้มค่ากับการลงทุน

- ผลผลิตต่อไร่ต่ำ
- ผลผลิตมีคุณภาพต่ำ
- ต้นทุนการผลิตสูง
- มีรายได้ต่ำ

2. แนวทางการบริหารจัดการพื้นที่นา

นโยบายรัฐในการบริหารจัดการพื้นที่นา

รอบที่ 1

Zoning by Agri-Map

พื้นที่เหมาะสม

เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและคุณภาพผลผลิต

- นาแปลงใหญ่/สินเชื่อ
- ศูนย์เรียนรู้
- ถ่ายทอดเทคโนโลยี
- ลดต้นทุนและควบคุมคุณภาพ
- สนับสนุนการรับรอง **GAP**
- บริหารจัดการน้ำ เครื่องจักรกลการเกษตร

พื้นที่ไม่เหมาะสม

ปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชหรือทำกิจกรรมอื่นที่ให้ผลตอบแทนคุ้มค่ากว่าข้าว

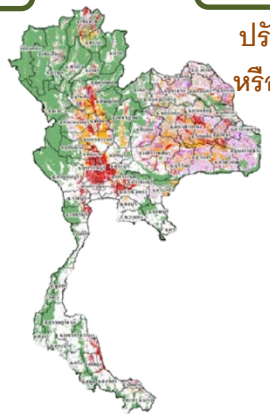

- เกษตรกรรมทางเลือกอื่น
- ปศุสัตว์

✔ มีตลาดรองรับ
✔ ผลตอบแทนคุ้มค่ากว่าการปลูกข้าว

➕

- **Zoning by Agri-Map**

รอบที่ 2

ลดการปลูกข้าว โดยการหมุนเวียน/สลับไปปลูกพืชอื่นทดแทน

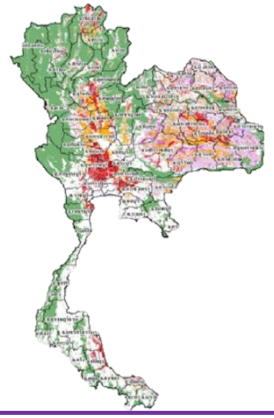

- พืชหลากหลาย
- ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์
- พืชปุ๋ยสด

✔ มีตลาดรองรับ
✔ ผลตอบแทนคุ้มค่ากว่าการปลูกข้าว

รอบที่ 3

งดส่งเสริม/สนับสนุนการปลูกข้าว

- พักแปลงนา
- งดส่งเสริม/สนับสนุนการปลูกข้าว

✔ บริหารจัดการอย่างเป็นระบบ
✔ ปริมาณข้าวสมดุลกับความต้องการข้าว
✔ การผลิตข้าวและการตลาดข้าวมีประสิทธิภาพ และเสถียรภาพ

3. แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร

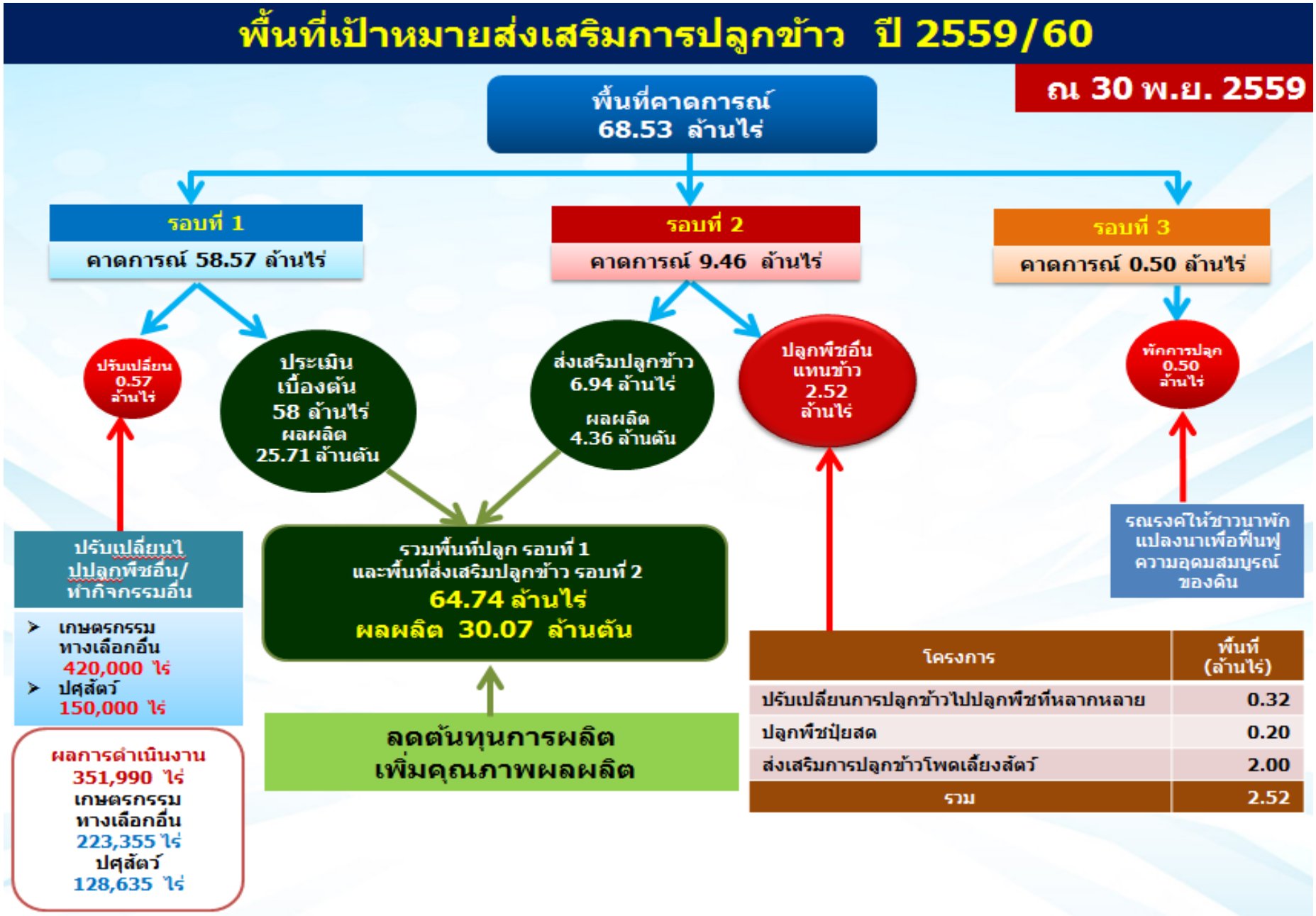

3. แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร (ต่อ)

มาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและคุณภาพผลผลิต ในพื้นที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว

รอบที่ 1

- โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตและคุณภาพผลผลิต (นาแปลงใหญ่)
- โครงการสนับสนุนสินเชื่อเพื่อพัฒนาการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (ข้าว)
- โครงการส่งเสริมสนับสนุนการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวหอมมะลิคุณภาพดี ปี 2559/60

มาตรการปรับเปลี่ยนพื้นที่นาไม่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว และลดการปลูกข้าวในพื้นที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว

รอบที่ 1
0.57 ล้านไร่

- โครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวไม่เหมาะสมเป็นเกษตรกรรมทางเลือกอื่น (0.42 ล้านไร่)
- โครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ทำนาไม่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมการปศุสัตว์ (0.15 ล้านไร่) (กระบือ โคเนื้อ แพะ และการทำนาหญ้า)

รอบที่ 2
2.52 ล้านไร่

- โครงการปรับเปลี่ยนการปลูกข้าวไปปลูกพืชที่หลากหลาย ฤดูนาปรัง ปี 2560 (0.32 ล้านไร่)
- โครงการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (2 ล้านไร่)
- โครงการปลูกพืชปุ๋ยสด (0.20 ล้านไร่)

3. แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร (ต่อ)

โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตและคุณภาพผลผลิต (นาแปลงใหญ่)

หน่วยงานรับผิดชอบ : กรมการข้าว

วัตถุประสงค์

เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว ลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มผลผลิตต่อไร่
เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการการผลิตข้าวของชุมชนแบบครบวงจร มีความเข้มแข็ง พึ่งพาตนเองได้

ลดต้นทุนการผลิต

ส่งเสริมการผลิตและใช้เมล็ดพันธุ์ดี

กลุ่มชาวนาผลิตปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยชีวภาพ

กลุ่มชาวนาผู้บริหารจัดการศัตรูข้าว

กลุ่มชาวนาผู้ใช้เครื่องจักรกลการเกษตร

เพิ่มผลผลิตต่อไร่

จัดทำแปลงเรียนรู้

จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้

การจัดการด้านตลาด

ประชุมเชื่อมโยงตลาดระหว่างชุมชนกับผู้ประกอบการ

จัดทำข้อตกลงซื้อขายข้าวในราคาที่สูงกว่าข้าวทั่วไป

ประสานเชื่อมโยงด้านการตลาดและแหล่งเงินทุนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การบริหารจัดการชุมชน

ตั้งคณะกรรมการบริหารกลุ่ม

เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนและสมาชิก

มีการกำหนดกฎระเบียบหลักเกณฑ์ของกลุ่มที่ชัดเจน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ชาวนามีความเข้มแข็ง พึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน
2. วางแผนการตลาดล่วงหน้า ผลิตสินค้าตรงตามความต้องการของตลา
3. มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายเมล็ดพันธุ์
4. ลดต้นทุนการผลิต
5. ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีไว้ใช้เองและกระจายในท้องถิ่น

3. แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร (ต่อ)

โครงการสนับสนุนสินเชื่อเพื่อพัฒนาการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (ข้าว)

ขอบเขตวัตถุประสงค์การขอสนับสนุนสินเชื่อ				
ที่	รายการ	จำนวนเงิน (บาท)	รายการ	จำนวนเงิน (บาท)
1	_	_	รับซื้อเมล็ดพันธุ์และข้าวเปลือก	1,000,000
		_	เพื่อปรับปรุงสภาพก่อนจำหน่าย	
2	ชุดเครื่องปลูก		ค่าปัจจัยการผลิต	
	- เครื่องหยอด 8 แถว (3 เครื่อง)	50,000	- เมล็ดพันธุ์ 15 กก./ไร่	870,000
	- เครื่องหยอด 4 แถว (7 เครื่อง)	12,500	- ปุ๋ย	787,500
	- เครื่องโรยข้าวงอก 20 แถว (5 เครื่อง)	25,000	- สารเคมี	250,000
3	รถเกี่ยวข้าว พร้อมรถลาก 1 ชุด	2,000,000		
4	เครื่องอบลดความชื้นข้าวเปลือก (ขนาด 12 ตัน)	2,750,000		
5	ชุดปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์	120,000		
	- เครื่องปรับปรุงสภาพ			
	- เครื่องชั่ง			
	- เครื่องวัดความชื้น			
	- จักรเย็บกระสอบด้วยมือ			
6	โกดังเก็บข้าวเปลือก และอาคารโรงอบ (14 **x 25 m)**	1,560,000		
7	โรงสีขนาดเล็ก	500,000		
8	เครื่องซีลสูญญากาศ	75,000		
เป็นเงิน		7,092,500		2,907,500
สินเชื่อแปลงใหญ่ วงเงิน 10 ล้านบาท				

** เสนอ นบข. เห็นชอบ เมื่อ 18 พ.ย. 59 และ ครม. อนุมัติ เมื่อวันที่ 22 พ.ย. 59

3. แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร (ต่อ)

โครงการส่งเสริมสนับสนุนการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวหอมมะลิคุณภาพดี ปี 2559/60

หน่วยงานรับผิดชอบ : กรมการข้าว

พื้นที่ดำเนินการ

- พื้นที่ในแหล่งปลูกข้าวหอมมะลิ 23 จ.
- 64,000 ครัวเรือน
- 640,000 ไร่

การสนับสนุน

เมล็ดพันธุ์ข้าวหอมมะลิคุณภาพดี

15 กก./ไร่

ไม่เกิน 15 ไร่/ครัวเรือน

ไม่เกิน 125 กก./ครัวเรือน

+

ติดตามให้คำแนะนำการใช้เมล็ดพันธุ์

งบประมาณ

206.00 ล้านบาท

งานส่งเสริมให้เกษตรกรเก็บเมล็ดพันธุ์ข้าวไว้ใช้เอง

1. การสำรวจและประชาสัมพันธ์ข้อมูลปริมาณเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีจำหน่ายของทุกภาคส่วน
2. รณรงค์ให้เกษตรกรเก็บเมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพไว้ใช้เอง
3. จัดตั้งธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน
4. สนับสนุนการผลิตเมล็ดพันธุ์ไว้ใช้เองในครัวเรือน

3. แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร (ต่อ)

โครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวไม่เหมาะสมเป็นเกษตรกรรมทางเลือกอื่น

หน่วยงานรับผิดชอบ : กรมส่งเสริมการเกษตร

พื้นที่ดำเนินการ

- พื้นที่ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว **(S3,N)** ทั่วประเทศ ยกเว้น 14 จ. ภาคใต้
- 420,000 ไร่

ค่าปรับปรุงพื้นที่ ระบบน้ำ และปัจจัยการผลิต

5,000 บาท/ไร่

(ไม่เกิน 5 ไร่/ครัวเรือน)

ค่าพันธุ์สัตว์น้ำ+อาหาร

2,300 บาท/ครัวเรือน

ค่าพันธุ์สัตว์เล็ก/สัตว์ปีก +อาหาร

2,844 บาท/ครัวเรือน

จัดถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการผลิตและการตลาดพืชทางเลือก

เชื่อมโยงตลาด

เงื่อนไขโครงการ

- เป็นชาวนาในพื้นที่ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว (**S3,N**)
- มีเอกสารสิทธิ์เป็นของตนเอง และอยู่ในฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรของกรมส่งเสริมการเกษตร

งบประมาณ

2,610.10 ล้านบาท

3. แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร (ต่อ)

โครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ทำนาไม่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมการปศุสัตว์
(กระบือ โคเนื้อ แพะ นาหญ้า)

หน่วยงานรับผิดชอบ : กรมปศุสัตว์

กระบือ
25,000 ไร่ 5,000 ครัวเรือน

สินเชื่อ
ไม่เกิน 300,000
บาท/ครัวเรือน
+
ค่าจัดทำแปลงพืชระบบน้ำ
4,000
บาท/ไร่
(ไม่เกิน 5 ไร่/ครัวเรือน)

โคเนื้อ
120,000 ไร่ 24,000ครัวเรือน

สินเชื่อ
ไม่เกิน 375,000
บาท/ครัวเรือน
+
ค่าจัดทำแปลงพืชระบบน้ำ
4,000
บาท/ไร่
(ไม่เกิน 5 ไร่/ครัวเรือน)

แพะ
2,500 ไร่ 500 ครัวเรือน

สินเชื่อ
ไม่เกิน 232,000
บาท/ครัวเรือน
+
ค่าจัดทำแปลงพืชระบบน้ำ
4,000
บาท/ไร่
(ไม่เกิน 5 ไร่/ครัวเรือน)

นาหญ้า
2,500 ไร่ 500 ครัวเรือน

สินเชื่อ
ไม่เกิน 140,000
บาท/ครัวเรือน
+
ค่าวางระบบน้ำ
4,000
บาท/ไร่
(ไม่เกิน 5 ไร่/ครัวเรือน)

- ฝึกอบรมเกษตรกร ถ่ายทอดความรู้
- ดูแลสุขภาพสัตว์ ให้บริการผสมพันธุ์/ผสมเทียม สร้างภูมิคุ้มกันโรค
- จัดทำเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ เพื่อขึ้นทะเบียนเป็นสัตว์ของโครงการ

- ฝึกอบรมเกษตรกร ถ่ายทอดความรู้
- ดูแลแปลงพืช

พื้นที่ดำเนินการ

- พื้นที่ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว **(S3,N)** 55 จังหวัด
- 150,000 ไร่

งบประมาณ

กระบือ
1,844.50 ล้านบาท

โคเนื้อ
10,907.40 ล้านบาท

แพะ
149.57 ล้านบาท

นาหญ้า
85.78 ล้านบาท

เงื่อนไขโครงการ

- เป็นชาวนาในพื้นที่ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว (**S3,N**) มีเอกสารสิทธิ์เป็นของตนเอง
- รวมกลุ่มเป็น วิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกร สหกรณ์

3. แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร (ต่อ)

โครงการปรับเปลี่ยนการปลูกข้าวไปปลูกพืชที่หลากหลาย

หน่วยงานรับผิดชอบ : กรมส่งเสริมการเกษตร

พื้นที่ดำเนินการ

- พื้นที่ปลูกข้าว 22 จังหวัด ลุ่มน้ำเจ้าพระยา
- 300,000 ไร่
- 60,000 ครัวเรือน

สนับสนุนค่าผลิตพืชทางเลือกทดแทนข้าว

2,000 บาท/ไร่

ไม่เกิน 5 ไร่ต่อครัวเรือน

+

จัดถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการผลิตและการตลาดพืชทางเลือก

เชื่อมโยงตลาด

เงื่อนไขโครงการ

- เคยปลูกข้าวนาปรังในรอบ 3 ปี ตั้งแต่ 1 งานขึ้นไป ไม่เกิน 5 ไร่
- ชาวนาต้องลงทุนเตรียมแปลงและปลูกพืชในนาก่อน
- ปลูกพืชตามที่แจ้งสมัครเข้าร่วมโครงการ
- ห้ามทำนาปรังในฤดูปีการผลิต 2560 (1 พ.ย. 59 – 30 เม.ย. 60)

งบประมาณ

648.24 ล้านบาท

3. แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร (ต่อ)

โครงการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

หน่วยงานรับผิดชอบ : กรมส่งเสริมการเกษตร

พื้นที่ดำเนินการ

- พื้นที่ปลูกข้าวใน 35 จังหวัด
- 2,000,000 ไร่

สินเชื่อเพื่อการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

4,000 บาท/ไร่

+

รัฐชดเชยดอกเบี้ย

ร้อยละ 3 ต่อปี

+

จัดถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการผลิตและการตลาด

เชื่อมโยงตลาด

+

รับซื้อข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ชนิดเมล็ดราคาประกัน

ไม่ต่ำกว่า 8 บาท/กก.

โดยภาคเอกชน

เงื่อนไขโครงการ

- เป็นหัวหน้าครัวเรือนในทะเบียนเกษตรกร ก่อนวันที่ 1 พ.ค. 2559
- ต้องเคยปลูกข้าวนาปรัง อย่างน้อย 1 ปี ในรอบ 4 ปีที่ผ่านมา (ปี 2555/56 – ปี 2558/59)
- ต้องใช้ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์พันธุ์ลูกผสม **(F1)** ของภาคเอกชนหรือราชการที่ได้ขึ้นทะเบียนที่ถูกต้องตาม พรบ. พันธุ์พืช
- เป็นสมาชิกสมาคมเมล็ดพันธุ์ข้าวโพด

งบประมาณ

103.765 ล้านบาท

3. แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร (ต่อ)

โครงการปลูกพืชปุ๋ยสด

หน่วยงานรับผิดชอบ : กรมพัฒนาที่ดิน

พื้นที่ดำเนินการ

- พื้นที่ปลูกข้าว ใน 19 จังหวัด ลุ่มน้ำเจ้าพระยา
- 200,000 ไร่

ปลูกพืชปุ๋ยสดเพื่อไถกลบ
150,000 ไร่

เมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสดต้นทุน
5 กก./ไร่

+

ค่าไถเตรียมดินครั้งแรก
500 บาท/ไร่

+

ค่าไถกลบพืชปุ๋ยสด
500 บาท/ไร่

ปลูกพืชปุ๋ยสดเพื่อเก็บเมล็ดพันธุ์
50,000 ไร่

เมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสดต้นทุน
5 กก./ไร่

+

ค่าไถเตรียมดินครั้งแรก
500 บาท/ไร่

+

รับซื้อเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด
20 บาท/กก.

**ขึ้นกับคุณภาพเมล็ดพันธุ์

+

ให้ความรู้ เรื่องการเตรียมดิน การปลูก การดูแล รักษาและเก็บเมล็ดพันธุ์

เงื่อนไขโครงการ

- เป็นชาวนาที่ปลูกข้าวในฤดูการผลิตที่ผ่านมา
- มีความพร้อมและสนใจเข้าร่วมโครงการ และไม่ซ้ำซ้อนกับโครงการอื่นๆ
- ได้รับการสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ไม่เกิน 20 ไร่ และต้องปลูกพืชปุ๋ยสดเพื่อเก็บเมล็ดพันธุ์อย่างน้อย 1 ใน 4 ส่วนของพื้นที่

งบประมาณ

- ค่าเตรียมดิน 175.00 ล้านบาท
- ค่าเมล็ดพันธุ์ต้นทุน 29.75 ล้านบาท
- ค่ารับซื้อเมล็ดพันธุ์ 178.50 ล้านบาท

รวม 383.49 ล้านบาท

4.ผลที่จะได้รับจากนโยบายรัฐในการบริหารจัดการพื้นที่นา

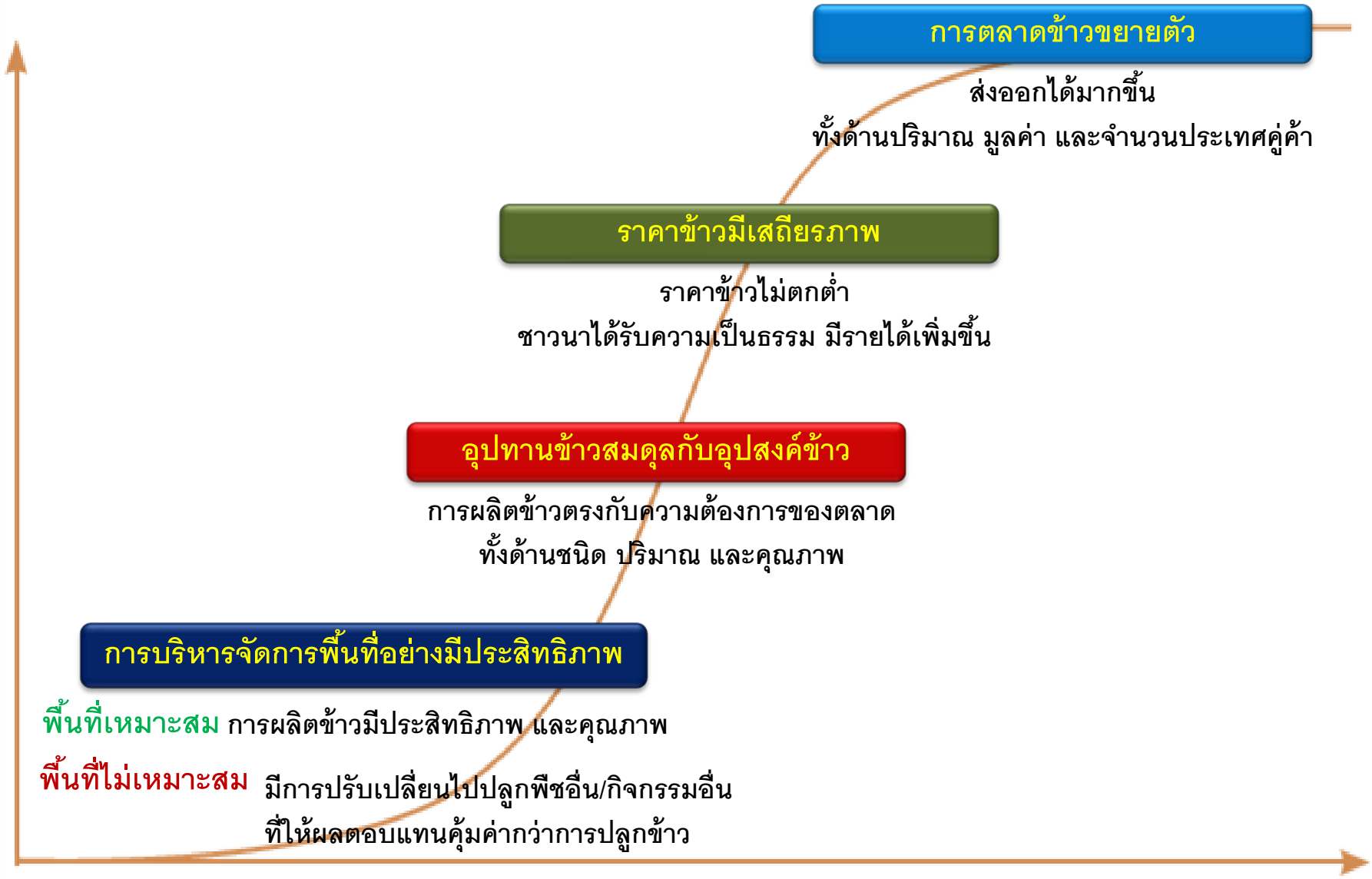

แนวคิดการจัดทำ
การกำหนดพื้นที่เป้าหมายส่งเสริมการปลูกข้าว
ปี 2560/61

ความต้องการข้าว (Demand) สำหรับการผลิตในปี 2560/61

หน่วย : ล้านตันข้าวเปลือก

ชนิดข้าว	ส่งออก	บริโภค	อุตสาหกรรม	รวมส่งออก บริโภค และ อุตสาหกรรม	เมล็ดพันธุ์	รวมทั้งหมด
1	2	3	4	5=2+3+4	6	7=5+6
1. ข้าวหอมมะลิ	2.87	3.05	0.08	6.00	0.38	6.38
1.1 ข้าวหอมมะลิในเขต	2.29	2.31	0.06	4.66	0.33	4.99
1.2 ข้าวหอมมะลินอกเขต	0.58	0.74	0.02	1.34	0.05	1.39
2. ข้าวหอมปทุม	0.12	0.81	0.00	0.93	0.07	1.00
3. ข้าวเจ้า	7.46	2.03	2.21	11.70	0.50	12.20
3.1 ข้าวขาว	5.23	2.03	2.21	9.47	0.43	9.90
3.2 ข้าวนึ่ง	2.23	0.00	0.00	2.23	0.07	2.30
4. ข้าวเหนียว	0.32	5.97	0.11	6.40	0.32	6.72
5. ข้าวอื่นๆ(ข้าวสีและข้าวอินทรีย์)	0.00	0.11	0.00	0.11	0.01	0.12
รวมทั้งหมด	10.77	11.97	2.40	25.14	1.28	26.42

ที่มา ประชุมคณะทำงานวางแผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร ครั้งที่ 2/2560 ณ ห้องประชุมพิพิธสมบัติ ชั้น 6 กระทรวงพาณิชย์ วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2560

ข้าวหอมมะลิในเขต หมายถึง ข้าวหอมมะลิที่ปลูกในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 20 จังหวัด และภาคเหนือ 3 จังหวัด (เชียงราย เชียงใหม่ พะเยา)
ข้าวหอมมะลินอกเขต หมายถึง ข้าวหอมมะลิที่ปลูกจังหวัดอื่น นอกพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 20 จังหวัด และภาคเหนือ 3 จังหวัด (เชียงราย เชียงใหม่ พะเยา)

แผนการผลิตข้าว ปี 2560/61 (ร่าง)

ชนิดข้าว	ปริมาณผลผลิตที่ต้องการ ปี 2560/61 (ล้านตัน)	แผนการผลิตข้าว ปี 2560/61								
		รอบที่ 1			รอบที่ 2			รวม		
		พื้นที่ (ล้านไร่)	ผลผลิต (ล้านตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	พื้นที่ (ล้านไร่)	ผลผลิต (ล้านตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	พื้นที่ (ล้านไร่)	ผลผลิต (ล้านตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)
ข้าวหอมมะลิในเขต	8.06	21.95	8.06	367	-	-	-	21.95	8.06	367
ข้าวหอมมะลินอกเขต	1.39	3.29	1.39	422	-	-	-	3.29	1.39	422
ข้าวหอมปทุม	1.00	1.27	0.86	678	0.20	0.14	696	1.47	1.00	680
ข้าวเจ้า	12.20	14.00	7.78	556	6.62	4.42	667	20.62	12.20	592
ข้าวเหนียว	6.72	16.97	6.28	370	0.80	0.44	545	17.77	6.72	378
ข้าวอื่นๆ	0.12	0.30	0.12	401	-	-	-	0.30	0.12	400
รวม	29.49	57.78	24.49	424	7.62	5.00	656	65.40	29.49	451

1. ข้าวหอมมะลิในเขต หมายถึง ข้าวหอมมะลิที่ปลูกในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 20 จังหวัด และภาคเหนือ 3 จังหวัด (เชียงราย เชียงใหม่ พะเยา)
2. ข้าวหอมมะลินอกเขต หมายถึง ข้าวหอมมะลิที่ปลูกจังหวัดอื่น นอกพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 20 จังหวัด และภาคเหนือ 3 จังหวัด (เชียงราย เชียงใหม่ พะเยา)
3. ข้าวหอมมะลิในเขต มีพื้นที่ปลูก ในปี 2559/60 จำนวน 21.95 ล้านไร่
4. ข้าวหอมมะลินอกเขต มีพื้นที่ปลูก ในปี 2559/60 จำนวน 3.51 ล้านไร่ ต้องปรับเปลี่ยนไปปลูกข้าวเจ้า 0.22 ล้านไร่
5. คาดการณ์จะมีพื้นที่ปลูกข้าว ปี 2559/60 รอบที่ 2 ทั้งหมด 13 ล้านไร่ โดยกำหนดแผนให้มีการปลูกข้าว ปี 2560/61 รอบที่ 2 จำนวน 7.62 ล้านไร่ อีก 5.38 ล้านไร่ ให้ปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชอื่นทดแทน
6. ผลผลิตต่อไร่ ใช้ค่าเฉลี่ย 10 ปี ปี 2551-2560 และเพิ่ม 2% จากค่าเฉลี่ย ยกเว้นข้าวหอมมะลิในเขต ใช้ค่าเฉลี่ยจากปีสูงสุด

การคาดการณ์พื้นที่ปลูก และการกำหนดพื้นที่เป้าหมายส่งเสริมการปลูกข้าว ปี 2560/61

15 ก.พ.2560

คาดการณ์จะปลูก 70-73 ล้านไร่

รอบที่ 1
59-60 ล้านไร่

รอบที่ 2
11-13 ล้านไร่

ส่งเสริมปลูกข้าว 57.78 ล้านไร่

ส่งเสริมปลูกข้าว 7.62 ล้านไร่

มาตรการยกระดับพื้นที่นาเพื่อความมั่นคงทางอาชีพการเกษตร 2.26 ล้านไร่

ปรับลดการปลูกข้าว 5.38 ล้านไร่

รวมส่งเสริมปลูกข้าว 65.40 ล้านไร่ ผลผลิต 29.49 ล้านตันข้าวเปลือก

โครงการ	พื้นที่ (ล้านไร่)
1. เกษตรผสมผสานและพืชเศรษฐกิจ (พด./ปศ./กสก./มม./ปม./กวก./ส.ป.ก./กสส.)	0.24
2. เกษตรกรรมทางเลือกอื่น	0.32
3. ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	1.00
4. ปศุสัตว์ (ปศ.)	0.70
รวม	2.26

ชนิดข้าว	รอบที่ 1			รอบที่ 2			รวม		
	พื้นที่ (ล้านไร่)	ผลผลิต (ล้านตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	พื้นที่ (ล้านไร่)	ผลผลิต (ล้านตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	พื้นที่ (ล้านไร่)	ผลผลิต (ล้านตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)
ข้าวหอมมะลิในเขต	21.95	8.06	367	-	-	-	21.95	8.06	367
ข้าวหอมมะลินอกเขต	3.29	1.39	422	-	-	-	3.29	1.39	422
ข้าวหอมปทุม	1.27	0.86	678	0.20	0.14	696	1.47	1.00	680
ข้าวเจ้า	14.00	7.78	556	6.62	4.42	667	20.62	12.20	592
ข้าวเหนียว	16.97	6.28	370	0.80	0.44	545	17.77	6.72	378
ข้าวอื่นๆ	0.30	0.12	401	-	-	-	0.30	0.12	400
รวม	57.78	24.49	424	7.62	5.00	656	65.40	29.49	451

โครงการ	พื้นที่ (ล้านไร่)
ปลูกพืชที่หลากหลาย (กสก.)	0.40
ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (กสก.)	2.00
ปลูกพืชปุ๋ยสด (พด.)	1.00
ปรับปรุงฟื้นฟูที่นา	1.98
รวม	5.38

ลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิตต่อไร่ ยกระดับคุณภาพผลผลิต

- ส่งเสริมการทำนาแปลงใหญ่
- สนับสนุนการตรวจรับรองมาตรฐานการผลิตที่ดี(GAP)
- ถ่ายทอดเทคโนโลยีการทำนาแบบประณีต
- ลดและควบคุมราคาเมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย ค่าเช่าที่นา
- บริหารจัดการน้ำชลประทาน เครื่องจักรกลการเกษตร

วิธีการกำหนด
พื้นที่เป้าหมายส่งเสริมการปลูกข้าว ปี 2560/61 รอบที่ 1 รายจังหวัด แยกตามชนิดข้าว

1. ใช้ข้อมูลคาดการณ์พื้นที่ปลูกข้าว ปี 2560 /61 รอบที่ 1 ที่จังหวัดจัดทำเป็นหลักในการปรับลดพื้นที่ให้ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยนำไปเปรียบเทียบกับข้อมูลพื้นที่การขึ้นทะเบียนการปลูกข้าวปี 2559/60 ให้ได้พื้นที่รวมของแต่ละชนิดข้าว ตามที่กำหนดในแผนการผลิตข้าว

หน่วย : ล้านไร่

ชนิดข้าว	ข้อมูลคาดการณ์พื้นที่ปลูกข้าว ปี 2560 /61 รอบที่ 1	แผนการผลิต ปี 2560/61 รอบที่ 1	การปรับปรุง
ข้าวหอมมะลิในเขต 23 จังหวัด	24.29	21.95	ลดลง 2.34
ข้าวหอมมะลินอกเขต 23 จังหวัด	3.83	3.29	ลดลง 0.54
ข้าวหอมปทุม	1.41	1.27	ลดลง 0.14
ข้าวเจ้า	14.36	14.00	ลดลง 0.36
ข้าวเหนียว	15.25	16.97	เพิ่มขึ้น1.72
ข้าวอื่นๆ (ข้าวสีและข้าวอินทรีย์)	0.28	0.30	เพิ่มขึ้น 0.02
รวม	59.41	57.78	ลดลง 1.63

วิธีการกำหนด (ต่อ)

ชนิดข้าว	รายละเอียดการปรับปรุง
ข้าวหอมมะลิในเขต 23 จังหวัด	หากพื้นที่คาดการณ์น้อยกว่าพื้นที่ขึ้นทะเบียนให้ใช้พื้นที่คาดการณ์ หากพื้นที่คาดการณ์มากกว่าพื้นที่ขึ้นทะเบียนให้ปรับลดตามสัดส่วนของพื้นที่ส่วนที่เกิน
ข้าวหอมมะลินอกเขต 23 จังหวัด	
ข้าวหอมปทุม	
ข้าวเจ้า	
ข้าวเหนียว	ขั้นตอนที่ 1 หากพื้นที่คาดการณ์น้อยกว่าพื้นที่ขึ้นทะเบียนให้ใช้พื้นที่ขึ้นทะเบียน หากพื้นที่คาดการณ์มากกว่าพื้นที่ขึ้นทะเบียนให้ใช้พื้นที่คาดการณ์ ขั้นตอนที่ 2 เพิ่มพื้นที่เฉพาะจังหวัดที่พื้นที่ปลูกข้าวภาพรวมยังต่ำกว่าพื้นที่คาดการณ์โดยพิจารณาพื้นที่ปลูกข้าวภาพรวมของจังหวัดนั้นๆ ต้องไม่เกินพื้นที่คาดการณ์ที่จังหวัดขอมา
ข้าวอื่นๆ (ข้าวสีและข้าวอินทรีย์)	เพิ่มพื้นที่รายจังหวัดในสัดส่วนเท่ากัน จาก 0.28 ล้านไร่ เป็น 0.30 ล้านไร่

นายธนพร ศรียากูล
คณะทำงานรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
โทร. 081 446 9064
Email : ajbamut@gmail.com

ขอบพระคุณ